Ankenævnet for Forsikring

892A/12

Den 21. maj 2012 blev i sag nr. 80.755:

xxxx xxxx xxxxxx xxxxxx
xxxxxxxxxxxxxx xxx xxx
xxxx xxxxx x

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikrede har pensionsordning med dækning ved tab af erhvervsevne i PFA Pension. Han klager over selskabets afvisning af at yde dækning ved tab af erhvervsevne efter den 1/8 2011.

Selskabet har ydet fuld præmiefritagelse og udbetalt fuld invalidepension i perioden fra den 5/5 2008 til den 1/2 2011. Selskabet har ydet halv præmiefritagelse og udbetalt halv ydelse fra den 1/2 2011 til den 1/8 2011. Herefter har selskabet afvist at yde præmiefritagelse og udbetale invalidepension under henvisning til, at klagerens generelle erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettigende grad.

Den omhandlede pensionsordning giver ret til fuld præmiefritagelse og fuld invalidepension, hvis forsikredes erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde nedsættes til en tredjedel eller derunder af den fulde erhvervsevne. Nedsættes erhvervsevnen til mellem halvdelen og en tredjedel, har forsikrede ret til halv præmiefritagelse og halv invalidepension.

Klageren er født i 1970. Han er udgået af 9. klasse, men han har efter 1 år som udvekslingsstudent i USA taget 10. klasse på en tysk skole. Herefter har han gået i gymnasiet i

et par år (1.g og 2.g). Siden har han gået 1 år på købmandsskole (almen kontoruddannelse).

Det fremgår af sagen, at klageren i marts 2008 ansøgte om ydelser ved erhvervsudygtighed. Ansøgningen blev begrundet med, at han siden den 5/2 2008 havde været sygemeldt pga. stress/depression. Før sygemeldingen var han efter det oplyste beskæftiget som direktør i en nu afhændet eksportvirksomhed, som han var medejer af. Herved oppebar han en årlig bruttoløn på 500.000 kr.

I maj 2008 modtog selskabet "Lægeattest ved nedsat erhvervsevne 1". Det fremgår af erklæringen, der er udfyldt af klagerens egen læge, at klageren aktuelt ikke kan indgå i ledelsesjob eller andet arbejde i øvrigt. Dette begrundes med, at han endnu ikke er optimalt behandlet for sin stress/depression. Det er lægens vurdering, at prognosen for klagerens tilstand er god, og det er hans vurdering, at klageren helt eller delvist vil genvinde erhvervsevnen i forhold til nuværende arbejde i efteråret 2008.

Til brug for sagens behandling modtog selskabet yderligere lægelige og kommunale oplysninger. På baggrund heraf bevilgede selskabet først klageren fulde ydelser og siden halve ydelser. Som indledningsvis anført afviste selskabet at yde dækning efter den 1/8 2011.

På grund af sin utilfredshed med afgørelsen har klageren den 21/6 2011 indbragt sagen for nævnet. I forlængelse heraf har selskabet ved brev af 4/7 2011 meddelt nævnet, at det vil indhente de nyeste kommunale oplysninger, idet klageren telefonisk har oplyst, at en revalidering, som ellers var planlagt til at begynde i august 2011, er udskudt af helbredsmæssige årsager. De oplysninger, som selskabet herefter har modtaget fra kommunen, har imidlertid ikke givet selskabet anledning til at ændre afgørelsen.

Nogle af de oplysninger, som selskabet - både før og efter sagens indbringelse for nævnet - har modtaget til brug for vurderingen af klagerens erhvervsevne, gengives/omtales her:

3. 80.755

Af specifik helbredsattest, der er underskrevet af klagerens egen læge den 18/1 2009, fremgår bl.a.:

"**A: Sygehistorie og igangværende behandling:**
…
Det kan oplyses at ovenstående i februar måned 2008 udviklede en depression, som fremkom efter en længere stressperiode i forbindelse med sygdom i familien samt afvikling af firma, som han drev sammen med faderen.

Forsøges primært behandlet med samtaler, men ingen væsentlig bedring i symptomerne, hvorfor han henvises til psykiater ..., hvor han i juli måned starter i behandling med samtaleforløb samt medicin. Er aktuelt i behandling med tabt. Cymbalta 60 mg x 1. og symptomerne er nu ved at lette. Tilstanden dog fortsat svingende, hvor der er dage hvor han er rimelig ok, mens han andre dage noget sortseende.

Undervejs i forløbet har haft et kognitivt terapiforløb ved psykolog ..., hvilket hjalp godt på hans motivation og også for at indgå i medicinsk behandling.

Kan nu mærke at han er i bedring, men fortsat skrøbelig. Der har på det seneste også været sygdom i familien, idet moderen har fået kræftsygdom, faderen har formentlig også en depression.
Bekymrer sig meget omkring dette.

Udover ovennævnte er han rask.
…
C: Objektiv undersøgelse, diagnoser og prognose
...
Fremtræder i dag psykisk nogenlunde neutral, dog med nogen bekymringer.

Objektiv undersøgelse i øvrigt normal.

Diagnose er:
Depression
Stress-periode

Prognose:
Anses for god, og der kan forventes raskmelding i løbet af foråret.

D: Vurdering af helbredsforholdenes betydning for sagen (der angives ikke en vurdering af en evt. social ydelses art og omfang)

Er fortsat ikke klar til at gå i gang med hverken arbejde eller uddannelse.

Der er overvejelser omkring, at han skal starte studie, men da han ikke har studentereksamen, vil han først skulle tage en HF eller studenterkursus, hvilket vil tage 2 år. Har haft overvejelser om at læse psykologi eller tilsvarende fag.

Jeg tror det vil være godt for ham at starte med rehabiliteringsfase, hvor han kunne starte på evt. studenterkursus eller HF, for efterfølgende at komme ind i uddannelsesforløb (har ikke nogen regelret uddannelse fra tidligere).

Efter min vurdering er han nu motiveret for at komme i gang, og jeg tror det vil være realistisk for ham at gennemføre både studenterkursus/HF og efterfølgende videregående uddannelsesforløb.

Pga. hans situation og forløbet mener jeg det vil være relevant at overveje revalidering."

I psykiatrisk speciallægeerklæring af 23/2 2009 hedder det bl.a.:

"**Konklusion:**
[Klageren] er en 38 årig mand, der har været sygemeldt siden marts 2008 på grund af en depressiv lidelse. [Klageren] har i perioden frem til sygemeldingen været belastet af stort arbejdspres, samt en række eksistentielle belastninger.

Ved aktuelle undersøgelse fremtrådte [klageren] præget af lettere til moderate restdepressive symptomer, hvor tilstandsbilledet overvejende var præget af en vis asteni og generel glædesløshed. Behandlingsmæssigt vil jeg anbefale, at [klageren] følger sit aktuelle behandlingsforløb ved praktiserende psykiater.
Jeg finder ikke indikation for at anbefale aktuelle ændringer i den psykofarmakologiske behandling. [Klageren] må samlet set vurderes at have oplevet en vis bedring som følge af den iværksatte behandling. [Klageren] fremtræder aktuelt ikke som værende præget af angstsymptomer.
[Klageren] er påbegyndt funktionsafklarende foranstaltninger i kommunalt regi, hvor [klageren] bør fortsætte dette forløb med gradvist stigende belastning. Der er ingen tvivl om, at [klageren] vil have behov for en gradvis tilbagevenden til arbejdsmarkedet over en tidshorisont af 6-12 mdr., betinget af problemfelternes varighed og karakter. Samtidig vil jeg vurdere, at [klageren] må forventes at kunne genvinde erhvervsevnen indenfor en tidshorisont af maks. 1 år, idet vurderingen er behæftet med en vis usikkerhed. Man bør løbende indhente informationer fra kommunen vedr. forløbet af de aktuelle funktionsafklarende foranstaltninger. Det er muligt, at man i kommunalt regi vil vurdere, at [klageren] skal ydes revalideringsmæssig støtte mhp. yderligere uddannelse. Jeg vurderer da også, at en sådan foranstaltning bedst vil kunne sikre [klageren] en stabil placering på arbejdsmarkedet fremover.

Diagnoser:
DF 32.1 Depressiv enkeltepisode, aktuelt lettere til moderate restdepressive symptomer med overvejende astenisk belastningspræg."

Af statusattest af 15/11 2009 fra speciallæge i psykiatri fremgår:

"1. Statusbedømmelse på grundlag af patientjournal m.v.
A: Sygehistorie, diagnoser (latin og dansk), prognose. Evt. igangværende behandling eller andre oplysninger af betydning for sagen.

Drejer sig om en 39 årig mand der kommer her i klinikken i juli 2008.
Har tidligere haft periode med forstemthed. Indenfor de sidste år udsat for mange traumatiske hændelser.
Beskriver ved første samtale symptomer på depression af moderat grad. Starter antidepressiv behandling og får det gradvis bedre. Får mere lyst til at komme igang med uddannelse. Påbegynder at læse 2 fag på VUC. Oplever at dette gør ham meget træt. Udvikler igen mange negative tanker og bliver meget filosoferende.

Diagnose

Drejer sig om en depression af moderat grad med restsymptomer.

Prognose
Der er ikke kommet fuld remission (der er stadig restsymptomer) efter 1 års behandling. Man må derfor forvente en dårlig prognose.

Iværksat behandling.
Der er påbegyndt antidepressive behandling i sufficielt dosis. Jeg tror ikke der kan gøres mere medikamentelt. Om et forløb ved psykolog kan ændre forløbet er svært at afgøre. Har tidligere gået til psykolog uden at der var større effekt. Det burde dog prøves igen ved kognitiv terapeut mhp at ændre tænke og handle mønstre.

Oplever træthed og trætbarhed. Ved belastninger tiltagende negativt tænkende. Der skal i starten tages skånehensyn hvad angår arbejdsdagens længde og indhold."

Af "Lægeattest ved nedsat erhvervsevne 2", der er underskrevet af speciallæge i psykiatri den 20/12 2009, fremgår bl.a., at forsikrede har "depression, hvor der stadig er restsymptomer i form af træthed, trætbarhed og tristhed". Der er efter det oplyste "kommet en lille bedring i tilstanden". Lægen oplyser, at han forventer, at klageren helt eller delvist vil genvinde erhvervsevnen i forhold til et andet arbejde end det tidligere. Det er dog vanskeligt at sige noget om tidspunktet, men det er en længere tidshorisont. Lægen angiver desuden, at der fra efteråret 2009 er iværksat forrevalidering på VUC, hvor klageren magter 10-12 timer om ugen.

I opfølgningsskema dateret 15/3 2010 angiver klageren, at hans helbredstilstand er uændret.

Af kommunens ressourceprofil fremgår bl.a.:

"**Faglige og praktiske kompetencer**
...
Udviklingsmuligheder

	Dato:	**Beskrivelse:**
KLADDE	29/04/10	Med baggrund i, at [klageren] nu for tredje gang oplever stress ifm arbejde, vurderes mulighederne på arbejdsmarkedet væsentligt forbedret, hvis han hjælpes til uddannelse indenfor et område han brænder for, og som ikke indeholder den samme stressfaktor som arbejdet som sælger/selvstændig.

...
Eget arbejdsmarkedsperspektiv
...
Arbejdsrelevante ønsker

	Dato:	Beskrivelse:
KLADDE	28/01/10	[Klageren] har gennem hele sygemeldingen ønsket revalidering til ny uddannelse. Er bange for igen at få en depression, hvis han skal ud på arbejdsmarkedet og søge ufaglærte jobs - eller jobs indenfor sælgerbranchen, som er det han bla har erfaring fra. [Klageren] interesserer sig rigtig meget for historie, og fortæller, at hvis han skal kunne få mod til at fungere på arbejdsmarkedet igen, er det vigtigt for ham, at han har sin sjæl med, og at det bliver noget, hvor hans interesser bliver tilgodeset. Er bange for at han ellers igen rammes af depression og stress.
...		
		[Klageren] har længe interesseret sig for og ønsket at uddanne sig indenfor idehistorie. Er dog klar over, at det er en lang uddannelse, med begrænsede beskæftigelsesmuligheder. Er blevet meget interesseret i at uddanne sig til merit-lærer. Vil gerne være historielærer, og tiltales i det hele taget af tanken om at skulle undervise og Inspirere børn til læring. Har taget HFenkeltfag som forrevalidering fra sept.09, og er rigtig glad for det. Kan mærke at uddannelses-situationen giver energi. Han har rigtig meget energi ift at skulle være meritlærer.

Præstationsforventninger

	Dato:	Beskrivelse:
KLADDE	28/01/10	Har gennem sygeperioden været usikker og desorienteret ift fremtiden på arbejdsmarkedet. Er nu meget afklaret ift, at hvis han får hjælp til at uddanne sig til noget der virkelig interesserer ham, skal han nok kunne vende tilbage til arbejdsmarkedet på fuld tid.
...		
		Det vurderes, at [klageren] har gode personlige kompetencer og har haft god kontakt med arbejdsmarkedet indtil aktuelle sygemelding. Det vurderes dog samtidig, som en barriere ift at opnå og fastholde kontakt til arbejdsmarkedet, at [klageren] et gået ned med stress 3 gange i alt, samt at han fortsat i en periode er ekstra sårbar ift depression/stress. Det vurderes, at [klageren] har en begrænsning i arbejdsevnen pga hans psykiske sårbarhed. Det vurderes, overvejende sandsynligt at [klageren] kan opnå stabil tilknytning til arbejdsmarkedet, hvis han hjælpes til at uddanne sig indenfor et område, hvor han kan bruge sine evner og sin interesse. [Klageren] vurderes berettiget til revalidering på psykisk indikation."

I psykiatrisk speciallægeerklæring af 11/10 2010 hedder det bl.a.:

"**Konklusion:**
[Klageren] er en 40 årig mand, der indtil 2008 vedvarende har haft stabil beskæftigelse på

arbejdsmarkedsvilkår. I en årrække var han ansat som leder i familiens virksomhed, der blev afhændet i 2008.
[Klageren] har vedvarende igennem mere end 2 år været belastet af depressive symptomer, der i overvejende grad er karakteriseret ved asteni og lettere kognitive forstyrrelser. [Klageren] har fået godkendt en revalideringsplan i kommunen, idet han endnu ikke reelt er påbegyndt dette.
[Klageren] modtager relevant behandling ved praktiserende psykiater. [Klageren] er opfordret til yderligere at iværksætte motionsaktiviteter, men i øvrigt kan jeg ikke pege på yderligere behandlingsforslag, der må kunne forventes at bedre hans funktion/erhvervsevne. [Klageren] magter aktuelt ikke aktiviteter udover få timer dgl. Han vurderes ikke at være arbejdsdygtig på normale vilkår. Tilstanden er grundlæggende uforandret i forhold til situationen i februar 2009, hvor jeg primært undersøgte [klageren]. [Klageren] planlægger fortsat at påbegynde revalideringsplanen i sommeren 2011, hvor man grundlæggende må afvente resultaterne af dette forløb. Prognosen ved vedvarende depressive tilstande præget af asteni og kognitive forstyrrelser kan være kritisk i forhold til erhvervsevnen.

Diagnoser:
DF 34.8 Kronisk depression med asteni og kognitive forstyrrelser."

Af statusattest af 1/5 2011 fra klagerens psykiater fremgår:

"**1. Statusbedømmelse på grundlag af patientjournal m.v.**
A: Sygehistorie, diagnoser (latin og dansk), prognose. Evt. igangværende behandling eller andre oplysninger af betydning for sagen

Drejer sig om en 40 årig mand der fra ca 2005 begyndte at udvikle symptomer på depression efter at han i tiltagende grad var blevet udsat for konstant belastning. Kom her i praksis i 2008 og havde da symptomer på moderat depression. Blev behandlet med cymbalta hvilket gav nogen virkning på depressionen men der var dels bivirkninger af medicinen og dels manglende effekt på en del af depressionssymptomerne. Begyndte på VUC enkeltfag og det er gået rimeligt men har ikke kunne magte mere end 12 timer ugentligt. Planen er at han til august skal påbegynde merit uddannelse til lærer på ... college. Har været bekymret for at starte men har fået oplyst at han kan påbegynde det første år med 12 timer ugentligt. Først på andet år skal han op på 2 liniefag.
Det virker umiddelbart som det er en god løsning. Han ville ikke til august have mulighed for at starte på fuld tid. Det er muligt at han langsomt over det kommende år gradvis vil få det så meget bedre at han vil kunne øge timetallet. Det er muligt at afklaringen med hvad han skal fremover vil give ham mere ro så han vil få mere overskud til uddannelsen.

Yderligere tiltag kunne være samtaleforløb ved psykolog. Der kunne være overvejelser om medicin skift men her er pt mere usikker."

Af journaludskrift fra det lokale Jobcenter fremgår bl.a.:

"10-02-2011
...
Begrundelse for match: Det vurderes at pgl. tilhører match 2, er godkendt revalidend iht. LAS § 46 og er i gang med revalideringsplan, som indeholder et opkvalificerende forløb på VUC frem til d. 30/6 2011 og skal efterfølgende i gang med en lærermerituddannelse fra august 2011 til d. 30/6 2013.
...

12-04-2011
...
Begrundelse for match: Det vurderes at pgl. tilhører match 2, er godkendt revalidend iht. LAS § 46 og er i gang med revalideringsplan, som indeholder et opkvalificerende forløb på VUC frem til d. 30/6 2011 og skal efterfølgende i gang med en lærermerituddannelse fra august 2011. På nuv. tidspunkt er pgl. i tvivl om at plan vil holde, da han ikke er parat til at starte på uddannelsen fra august og vil udskyde opstarten til august 2012. Der er behov for helbredsmæssige oplysninger for at kunne tage stilling til revidering/forlængelse af plan evt. stop af plan. Da der ikke er taget stilling til dette endnu, fortsætter VUC forløb uændret mhp. opkvalificering.
...
05-07-2011
...
Begrundelse for match: Det vurderes at pgl. tilhører match 2, er godkendt revalidend iht. LAS § 46 og er i gang med revalideringsplan, som indeholder et opkvalificerende forløb på VUC, som er afsluttet på nuv. tidspunkt og skal efterfølgende i gang med en lærermerituddannelse fra august 2011. Afventes opstart på uddannelsen fra august 2011 og udarbejdelse af bevilling."

Af "Aftale vedrørende Jobplan", der er dateret 27/7 2011, fremgår bl.a.:

"**Periode for jobplan:**
16-08-2010 - 30-06-2013

Beskæftigelsesmål:
folkeskolelærer
...
Formålet med tilbuddet:
Revalidering til ordinært arbejde.

Baggrund (Opsamlende vurdering):
Det vurderes, at [klageren] kan revalideres tilbage til selvforsørgelse. Forrevalidering (aug. 10 - juni 11) som forberedende til egentlig uddannelse (Aug 11 - juni 13).

Plan og begrundelse (Det videre forløb):
*Forberedelse til uddannelsesmæssig revalidering ved enkeltfag på HF i perioden 16. aug. 10-juni 11 (forrevalidering). *Uddannelse til meritlærer i perioden aug. 11-juni 13."

På baggrund af sagens oplysninger har selskabet - som tidligere anført - helt afvist at yde forsikringsdækning efter den 1/8 2011.

Klageren har over for nævnet fremsat krav om, at selskabet skal anerkende, at han fortsat er berettiget til udbetaling fra forsikringen. Til støtte herfor har han i klageskemaet bl.a. anført, at der ikke er nogen bedring i hans tilstand, idet han fortsat lider af kronisk depression. Han har desuden henvist til sagens akter.

Selskabet har over for nævnet fastholdt sin afgørelse. Selskabet har til støtte herfor i brev af 19/8 2011 bl.a. anført:

"PFA Pension bemærker ... at det ikke fremgår af de kommunale akter at forsikrede skal starte revalideringen på nedsat tid. Tværtimod fremgår det af Aftale vedrørende Jobplan, at forsikrede skal starte revalidering i august 2011, og at uddannelsesforløbet, som planlagt, skal løbe frem til juni 2013.

Det er PFA Pensions vurdering, at forsikrede er helbredsmæssigt og erhvervsevnemæssigt afklaret, idet han er fundet revalideringsegnet ved kommunen. På denne baggrund skal forsikredes generelle erhvervsevne vurderes.

Det er videre vores vurdering, at forsikredes generelle erhvervsevne fra 1. februar 2011 alene er nedsat med halvdelen eller mere, men ikke med to-tredjedele, hvorfor udbetalingen pr. denne dato nedsættes til halvdelen. Endvidere er det vores vurdering, at forsikredes generelle erhvervsevne er nedsat med mindre end halvdelen fra august 2011, hvor han påbegynder revalidering til meritlærer.

På baggrund af ovenstående har vi med udgangspunkt i:
at forsikrede har kunnet gennemføre forrevalidering,
at forsikrede har været rigtig tilfreds med forrevalideringen,
at mulighederne på arbejdsmarkedet er væsentligt forbedret, hvis forsikrede hjælpes til uddannelse indenfor et område, som han brænder for, og som ikke indeholder den samme stressfaktor som arbejdet som sælger/selvstændig,
at det at forsikrede ikke kan klare revalidering på fuld tid ikke medfører, at forsikrede er berettiget til udbetaling af invalidepension,
at det fremgår af Aftale vedrørende Jobplan, at forsikrede skal gennemføre meritlæreruddannelsen på normeret tid,
at det er planen, at forsikrede efter endt revalidering skal være selvforsørgende,
vurderet, at forsikredes generelle erhvervsevne ikke er nedsat med mindst halvdelen, og at han derfor ikke er berettiget til udbetaling af invalidepension.
Konklusion

Konklusion
PFA Pension fastholder således at forsikredes generelle erhvervsevne alene er nedsat med halvdelen eller mere, men ikke med to-tredjedele fra 1. februar 2011, hvorfor forsikrede ikke er berettiget til udbetaling.

Endvidere er det PFA Pensions vurdering, at forsikredes generelle erhvervsevne er nedsat med mindre end halvdelen fra 1. august 2011, hvorfor forsikrede ikke er berettiget til udbetaling efter denne dato."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**C Betingelser for invalideydelse og præmiefritagelse**

§ 1. Definition af invaliditet/erhvervsevnetab
Ret til fuld invalidepension og/eller fuld præmiefritagelse indtræder, når forsikredes erhvervsevne på grund at sygdom eller ulykkestilfælde er nedsat til en tredjedel eller derunder af den fulde erhvervsevne.

Stk. 2. Er erhvervsevnen på grund af sygdom eller ulykkestilfælde nedsat til halvdelen, er forsikrede berettiget til, halv invalidepension og/eller halv præmiefritagelse.
...
Stk. 5. En ydelsesberettiget nedsættelse af erhvervsevnen foreligger, når forsikrede - efter PFA Pension's skøn - ikke længere er i stand til at tjene mere end en tredjedel respektive halvdelen af, hvad der er sædvanligt tor fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder. Bedømmelsen sker på grundlag af en helhedsvurdering under hensyn til forsikredes tidligere og nuværende helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse.
...
§ 4. Ikrafttræden og ophør af invalidepension og/eller præmiefritagelse
Udbetaling af invalidepension og/eller ydelse af præmiefritagelse træder i kraft den dag, nedsættelsen af erhvervsevnen har varet uafbrudt i tre måneder."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af parternes indlæg samt de fremlagte lægelige og kommunale sagsakter, herunder oplysningerne om revalideringen, finder nævnet det ikke godtgjort, at klagerens generelle erhvervsevne er nedsat i dækningsberettigende grad. På det foreliggende grundlag kan nævnet derfor ikke kritisere selskabets afgørelse.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Poul Sørensen
udskriften bekræftes

Henning Jønsson